

УДК 343.3

DOI <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2020.17.35>

КОРУПЦІЙНИЙ ПІДКУП: ПОНЯТТЯ, ВИДИ ТА ФОРМИ

Михайлов Михайло Володимирович,
прокурор
(Київська місцева прокуратура № 1,
м. Київ, Україна),
аспірант відділу проблем
кримінального права, кримінології
та судоустрою
(Інститут держави і права імені
В. М. Корецького Національної академії
наук України, м. Київ Україна)
<https://orcid.org/0000-0002-5448-5379>

У статті представлено обґрунтування введення в наукове інформаційне поле поняття «корупційний підкуп», з'ясування його змісту та формування поняття, виокремлення видів і форм корупційного підкупу. Сьогодення вимагає приділення особливої уваги протидії корупційним правопорушенням в Україні. Ця теза задекларована низкою міжнародно-правових договорів, законодавчих та підзаконних актів України. Поняття корупційного підкупу є визначальним для наукових досліджень кримінально-правової протидії корупції, а також з'ясування кола кримінальних правопорушень, які варто охоплювати цим поняттям. За останні роки було криміналізовано цілу низку діянь корупційної спрямованості зокрема підкупів у різних сферах суспільного буття. У деяких статтях кримінального законодавства активна та пасивна корупція об'єднуються терміном «підкуп». Всі випадки використання поняття підкуп для змістовного опису корупційного діяння пропонується охопити родовим поняттям – корупційний підкуп, під яким автор пропонує розуміти передбачені законом про кримінальну відповідальність корупційні та пов'язані з корупцією кримінальні правопорушення, які вчиняються шляхом пропозиції чи обіцянки надання неправомірної вигоди, шляхом надання такої вигоди, її прохання, а також шляхом прийняття пропозиції чи обіцянки надати таку вигоду чи шляхом її безпосереднього одержання. У статті також наводяться ознаки корупційного підкупу які дозволяють його відмежувати від інших корупційних правопорушень, у т. ч. від інших корупційних чи пов'язаних із корупцією кримінальних правопорушень. У статті наводяться форми корупційного підкупу, які виведені на підставі міжнародно-правових стандартів до форм корупції. Зокрема, пропонується виокремлювати активну форму корупційного підкупу та його пасивну форму. Також визначені види корупційного підкупу, які відповідають видам кримінальних корупційних правопорушень, які віднесені автором до корупційного підкупу.

Ключові слова: корупція, підкуп, неправомірна вигода, корупційний підкуп, кримінальна відповідальність.

CORRUPTION BRIBERY: CONCEPTS, TYPES AND FORMS

Mykhailov Mykhailo Volodymyrovych,
Prosecutor
(Kyiv Local Prosecutor's Office № 1, Kyiv,
Ukraine),
Postgraduate Student at the Department
of Criminal Law, Criminology
and Judiciary
(V. M. Koretsky Institute of State and Law
of National Academy of Sciences
of Ukraine, Kyiv, Ukraine)
<https://orcid.org/0000-0002-5448-5379>

The article presents the substantiation of the introduction of the concept of “corruption bribery” in the scientific information field, clarification of its content and formation of the concept, identification of types and forms of corruption bribery. This is a special respect for the anti-corruption law-enforcers in Ukraine. This is declared by the low international legal treaties, legislative and regulatory acts of Ukraine. The concept of corruption bribery is crucial for research into the criminal law of anti-corruption, as well as to clarify the range of criminal offenses that should be covered by this concept. In recent years, a number of acts of corruption have been criminalized, including bribery in various spheres of public life. However, in some articles of criminal law, active and passive corruption are combined with the term “bribery”. All cases of using the concept of bribery for a meaningful description of an act of corruption are proposed to cover the generic concept – corruption bribery, by which the author proposes to understand the criminal law and corruption-related criminal offenses committed by offering or promising to benefit such benefit, its request, as well as by accepting an offer or promise to provide such benefit or by receiving it directly. The article also provides features of corrupt bribery that distinguish it from other corruption offenses, including other corruption or corruption-related criminal offenses. The article presents forms of corruption bribery, which are derived on the basis of international legal standards to forms of corruption. In particular, it is proposed to distinguish between the active form of corruption bribery and its passive form. Also identified types of corruption bribery, which correspond to the types of criminal corruption offenses, which the author refers to corruption bribery.

Key words: corruption, bribery, illegal profit, corrupt bribery, criminal liability.

Постановка проблеми. Сьогодні вимагає приділення особливої уваги протидії корупційним правопорушенням в Україні. Ця теза задекларована низкою міжнародно-правових договорів, законодавчих та підзаконних актів України. На її виконання було затверджено Державну програму з реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні на 2015–2017 роки, розроблено проекти Закону України «Про Антикорупційну стратегію на 2018–2020 роки» та Закону України «Про засади державної антикорупційної політики на 2020–2024 роки» [1–3]. Інформаційне поле наповнене закликами до протидії корупції (боротьби з нею) її неприйнятності у демократичному суспільстві. Правова наука, слідуючи тенденціям соціальних змін, також актуалізує наукові пошуки у цьому напрямі. Поняття корупційного підкупу є визначальним для наукових досліджень кримінальної відповідальності за корупційні діяння. Нагальним є з'ясування кола кримінальних правопорушень, які варто охоплювати цим поняттям, що детермінує встановлення його змістовного наповнення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості кримінально-правової протидії корупції в Україні є предметом досліджень таких науковців, як П.П. Андрушко, М.Г. Арманов, В.В. Березнер, О.О. Дудоров, О.О. Кваша, В.М. Киричко, В.М. Куц, М.І. Мельник, Д.Г. Михайленко, В.О. Навроцький, А.С. Політова, А.В. Савченко, В.І. Осадчій, М.І. Хавронюк, Н.М. Ярмиш та ін.

Метою статті є висвітлення обґрунтування введення в наукове інформаційне поле поняття «корупційний підкуп», з'ясування його змісту та формування поняття, виокремлення видів та форм корупційного підкупу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття корупційного підкупу є визначальним для наукових досліджень кримінально-правової протидії корупції, а також з'ясування кола кримінальних правопорушень, які варто охоплювати цим поняттям. За останні роки було криміналізовано цілу низку діянь корупційної спрямованості зокрема підкупів у різних сферах суспільного буття. До таких можна віднести підкуп службових осіб у сфері публічного права (ст. 368 КК України «Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою», ст. 369 КК України «Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі»), підкуп службових осіб у сфері приватного права (ст. 368-3 КК України «Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми»), підкуп осіб, які надають публічні послуги (ст. 368-4 КК України «Підкуп особи, яка надає публічні послуги»), підкуп інших осіб, які не є службовими та не надають публічних послуг (ст. 354 КК України «Підкуп працівника підприємства, установи чи організації»). Окремо варто зазначити про «Провокацію підкупу» (ст. 370 КК України), яку також можна вважати специфічним видом корупційного підкупу.

Криміналізація такого кола діянь пов'язана зі створенням чималої кількості комерційних та інших державних та приватних інституцій, в тому числі аудиторських фірм, приватного нотаріату, третейських судів, приватних експертних установ тощо. Деякі представники вказаних установ наділені управлінськими функціями, інші ні. Зловживаючи своїми повноваженнями, отримуючи неправомірну вигоду, ці особи нерідко завдають шкоди інтересам служби, правам окремих громадян, юридичних осіб, інтересам суспільства та держави.

При цьому у деяких статтях кримінального законодавства активна та пасивна корупція об'єднуються терміном «підкуп». Як вже зазначалось, всі випадки використання поняття підкуп у Кримінальному кодексі України можна поділити на дві групи:

- перша група, в якій поняття підкуп етимологічно не пов'язується з корупцією;
- друга група, до якої відносяться всі випадки використання поняття підкуп для змістовного опису корупційного діяння.

У чинному Кримінальному кодексі України поняття підкуп зустрічається одинадцять разів в дев'яти статтях, а саме: ст. 27 «Види співучасників», 149 «Торгівля людьми», 160 «Підкуп виборця, учасника референдуму, члена виборчої комісії або комісії з референдуму», 354 «Підкуп працівника підприємства, установи чи організації», 368-3 «Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми», 368-4 «Підкуп особи, яка надає публічні послуги», 369-3 «Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань», 370 «Провокація підкупу» та 386 «Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, спеціаліста, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку».

З наведеного переліку чотири статті згадані у примітці до статті 45 Кримінального кодексу України та відповідно вважаються корупційними. Зокрема це статті: 354 «Підкуп працівника підприємства, установи чи організації», 368-3 «Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової

форми», 368-4 «Підкуп особи, яка надає публічні послуги» та 369-3 «Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань». Саме в цих випадках поняття підкуп використовується для змістовного опису корупційного діяння.

Згідно з приміткою до ст. 45 КК України злочин, передбачений ст. 370 Кримінального кодексу України «Провокація підкупу», не визнано корупційним. Водночас законодавець визначає провокацію підкупу як дії службової особи з підбурення особи на пропонування, обіцянку чи надання неправомірної вигоди або прийняття пропозиції, обіцянки чи одержання такої вигоди, щоб потім викрити того, хто пропонував, обіцяв, надав неправомірну вигоду або прийняв пропозицію, обіцянку чи одержав таку вигоду.

У науковій правничій літературі зазначається, що безпосереднім об'єктом цього складу злочину є суспільні відносини, що забезпечують нормальну, тобто таку, зміст, характер, межі й порядок здійснення якої визначені законодавством, діяльність державного апарату, апарату управління органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, інших юридичних осіб як публічного, так і приватного права, а також відносини, що забезпечують нормальну професійну діяльність осіб, які при її здійсненні наділяються правомочностями з надання публічних послуг. Предметом цього складу злочину є неправомірна вигода – кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи не грошового характеру, які пропонують, обіцяють, надають або одержують без законних на те підстав (примітка до ст. 364-1 КК України). Об'єктивна сторона цього складу злочину характеризується такою обов'язковою ознакою, як діяння, що полягає в підбурюванні особи до такого: а) пропонування, обіцянки чи надання неправомірної вигоди або б) прийняття пропозиції, обіцянки чи одержання такої вигоди [4, с. 67]. Такі ознаки складу злочину є характерними для корупційних злочинів, які вчиняються шляхом підкупу, зокрема до співучасті у вчиненні корупційного злочину шляхом підбурювання до його вчинення. Ця теза є досить популярною в наукових колах, хоча й не безспірною. Так О.В. Ус вказує, що провокація підкупу являє собою спеціальний вид підбурювання до злочину. Саме тому діяння провокатора підкупу має відповідати ознакам діяння підбурювача до злочину (ч. 4 ст. 27 КК України). Крім того, для провокації підкупу необхідно встановити використання суб'єктом (службова особа як публічного, так і приватного права) при вчиненні діяння свого службового становища або службових повноважень [4, с. 69].

Зазначене дозволяє стверджувати, що існують достатні підстави вважати, що злочин, передбачений ст. 370 КК України «Провокація підкупу», хоча й не визначений законодавством як корупційний, має багато спільного з корупційними злочинами та є криміналізованим видом співучасті у корупційному злочині. Це в свою чергу унеможливорює визнання поняття підкупу, яке використовується в назві і диспозиції ст. 370 КК України, непов'язаним з корупцією, адже за підбурювання саме до такого підкупу встановлено кримінальну відповідальність нормами цієї статті.

Крім того, сучасні наукові погляди щодо самого поняття корупційних злочинів обумовлюють необхідність саме такого підходу до поняття підкупу, використаному у ст. 370 Кодексу. Так, В.І. Тютюгін і К.С. Косінова визначають корупційні злочини як умисні суспільно небезпечні діяння, що володіють всіма ознаками корупційних правопорушень, вчинення яких пов'язане з використанням особою влади, службового становища чи можливостей, що з такого службового становища впливають всупереч інтересам служби, вичерпний перелік яких установлено в законі про кримінальну відповідальність [5, с. 396].

Досить широко визначають корупційні злочини В.М. Куц і Я.О. Триньова. Зокрема, здійснюючи кваліфікацію таких діянь, науковці зазначають, що їм необхідно почати з розподілу їх на дві групи: 1) корупційні злочини у вузькому (власному) сенсі;

2) корупційні злочини у широкому значенні. До перших належать злочини, наведені у Розділі XVII «Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг» Кримінального кодексу України. Суспільна їх небезпечність обумовлюється тим, що вони завдають шкоди такому основному об'єкту кримінальноправової охорони, як порядок здійснення службової діяльності в юридичних особах публічного та приватного права, а також порядок надання неслужбовими особами публічних послуг. При цьому до юридичних осіб публічного права крім інших належать і органи державної влади та місцевого самоврядування. Варто зазначити, що негативного впливу корупційних злочинів першої групи зазнають і додаткові факультативні об'єкти – охоронювані законом права та інтереси окремих громадян, державні чи громадські інтереси або інтереси юридичних осіб. До другої групи належать всі інші корупційні злочини, розосереджені по інших розділах Особливої частини Кримінального кодексу України. Такими можна вважати злочини, передбачені ст. 149, 189, 191, 201, 248, 303, 308, 312, 313, 320, 410, 423, 424 Кримінального кодексу України, й ін. [6, с. 35–36].

Також заслуговує на увагу позиція В. Трепака, який пропонує окрім корупційних виокремлювати злочини, пов'язані з корупцією. Зокрема він зазначає, що це, в контексті визначення правопорушень, пов'язаних з корупцією, дозволить більш концентровано задіювати доступні кримінологічні методи щодо протидії, зокрема і запобігання, корупційній злочинності, більш чітко визначати пріоритети наукових досліджень цього напрямку [7, с. 55]. У науковій літературі також обстоюється думка, що корупційними злочинами слід визнавати такі передбачені КК умисні суспільно небезпечні діяння, які містять не тільки ознаки відповідного складу злочину, а й ознаки корупції, вказані у ст. 1 Закону. При застосуванні норм КК правоохоронні органи повинні одночасно встановлювати дві різні сукупності ознак у вчиненому особою умисному суспільно небезпечному діянні, з кожною з яких пов'язані свої правові наслідки: а) склад злочину, передбачений КК, як підставу кримінальної відповідальності [8, с. 210].

У зв'язку з цим поняття підкуп, використане законодавцем у ст. 370 КК України, та розтлумачене в диспозиції статті як пропонування, обіцянка чи надання неправомірної вигоди або прийняття пропозиції, обіцянки чи одержання такої вигоди доцільно віднести до групи, до якої відносяться всі випадки використання поняття підкуп для змістовного опису корупційного діяння, тобто корупційний підкуп.

Вважаємо цілком прийнятним для цілей наукових досліджень кримінально-правової протидії корупції говорити про таке родове поняття як корупційний підкуп, яке поєднує в собі випадки надання/отримання (та інші передбачені кримінальним законодавством дії) неправомірної вигоди як форм діяння у корупційних кримінальних правопорушеннях. З наведеного можна стверджувати що законодавцем до корупційного підкупу прямо віднесено діяння, відповідальність за які передбачена статтями 354 «Підкуп працівника підприємства, установи чи організації», 368-3 «Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми», 368-4 «Підкуп особи, яка надає публічні послуги», 369-3 «Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань» і 370 «Провокація підкупу».

Однак наведений перелік не є вичерпним і потребує свого доповнення, оскільки в кримінальному кодексі України містяться й інші діяння, яким притаманні ознаки корупційних кримінальних правопорушень, які визнанні такими відповідно до примітки до ст. 45 Кодексу, та які вчиняються шляхом підкупу, однак законодавець прямо не вжив це поняття при формулюванні диспозицій відповідних статей.

У ст. 354, 368-3, 368-4, 369-3 та 370 містяться законодавчі положення, які дозволяють розкрити сутність підкупу. Законодавець зазвичай пов'язує з підкупом такі діяння як:

пропозиція надання неправомірної вигоди; обіцянка надання неправомірної вигоди; надання неправомірної вигоди; прохання надання неправомірної вигоди; прийняття пропозиції надання неправомірної вигоди; прийняття обіцянки надання неправомірної вигоди; одержання неправомірної вигоди.

Зазначені дії є характерними й для інших злочинів, які вважаються корупційними відповідно до примітки до ст. 45 КК України, зокрема передбачених: ст. 368 «Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою», 369 «Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі», 369-2 «Зловживання впливом» КК України.

Наведене дозволяє стверджувати, що нині корупційним підкупом є діяння, передбачені ст. 354, 368, 368-3, 368-4, 369, 369-2, 369-3 Кримінального кодексу України, а ст. 370 передбачено відповідальність за підбурювання до корупційного підкупу. Саме ці діяння і утворюють собою види корупційного підкупу.

Проведений аналіз чинного законодавства та визначення вичерпного переліку видів корупційного підкупу дозволяє сформулювати його поняття. Під **корупційним підкупом** пропонується розуміти *передбачені законом про кримінальну відповідальність корупційні та пов'язані з корупцією кримінальні правопорушення, які вчиняються шляхом пропозиції чи обіцянка надання неправомірної вигоди, шляхом надання такої вигоди, її прохання, а також шляхом прийняття пропозиції чи обіцянки надати таку вигоду чи шляхом її безпосереднього одержання.*

Наведене визначення містить ознаки корупційного підкупу, які дозволяють його відмежувати від інших корупційних правопорушень, в тому числі від інших корупційних чи пов'язаних з корупцією кримінальних правопорушень за допомогою наступних ознак:

1) кримінальна протиправність – наявність кримінально-правової заборони в Особливій частині кримінального кодексу, якою встановлюється кримінальна відповідальність за конкретне діяння, яке є одним з видів корупційного підкупу.

2) корупційність правопорушення або його зв'язок з корупцією – корупційний підкуп має включати в себе ознаки міжгалузевого поняття корупції, визначеного Законом України «Про запобігання корупції».

3) вичерпний перелік форм вчинення корупційного підкупу, який включає пропозицію чи обіцянку надання неправомірної вигоди, прийняття такої обіцянки чи пропозиції, її надання, прохання або одержання.

Говорячи про форми корупційного підкупу в межах визначення загальних засад дослідження кримінальної відповідальності за корупційний підкуп варто зазначити, що в теорії кримінального права загальноприйнятим є поділ корупції на активну і пасивну. Так, О. Медвецька, розглядаючи поняття, ознаки та види корупційних злочинів, їх особливості відповідно до актів міжнародного законодавства вказує, що відповідно до положень Конвенції ООН проти корупції, корупційним злочином є умисне діяння, що передбачає активний чи пасивний підкуп посадових осіб, активна та пасивна «торгівля впливом» із метою отримання неправомірної вигоди, з одного боку, та досягнення бажаного результату від неправомірного вчинення чи утримання від вчинення дій другою стороною – з іншого, а також відмивання доходів, отриманих від корупції, використання облікових документів з метою приховування корупційних злочинів. Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності розрізняє активні та пасивні корупційні злочини. Окремим видом корупційного злочину є співучасть у скоєнні такого. До ознак корупційних злочинів, відповідно до положень Конвенції, можна віднести вчинення неправомірних дій: пасивні дії – використання публічною посадовою особою своїх службових обов'язків; активні дії – надання такої

особі неправомірної переваги іншою особою задля досягнення неправомірних цілей; дії, що супроводжують згадані корупційні діяння, – співучасть у вчиненні вказаних дій. Конвенція ЄС про боротьбу з корупцією серед посадових осіб Європейських співтовариств або посадових осіб держав – членів ЄС 1997 р. встановила обов'язковий для держав-членів перелік діянь, які вони повинні криміналізувати, а точніше – положеннями Конвенції розкрито тлумачення пасивної й активної корупції. Пасивні дії – вимагання або приймання спеціальним суб'єктом неправомірних переваг, утримання від вчинення обов'язкових дій чи здійснення своїх функцій з порушенням своїх посадових обов'язків спеціальним суб'єктом; активні дії – схилення спеціального суб'єкта до вчинення неправомірних дій чи утримання від обов'язкових дій шляхом обіцянки або надання неправомірної переваги. Рамкове рішення ЄС про боротьбу з корупцією в приватному секторі 2003 р. також поділяє корупційні дії на пасивні – вчинення спеціальним суб'єктом дій чи утримання від них із порушенням його обов'язків, а також вимагання чи отримання за такі дії вигоди; активні дії – пропозиція, обіцянка чи надання неправомірної вигоди спеціальному суб'єкту, щоб той вчинив дію або утримався від вчинення дії з порушенням своїх обов'язків. Міжамериканською конвенцією щодо боротьби з корупцією здійснюється наступний поділ: пасивні дії – вчинення будь-якого акта або бездіяльності під час здійснення спеціальним суб'єктом публічних функцій з порушенням цих функцій задля отримання вигоди; активні дії – пропозиція або надання неправомірної вигоди в обмін на будь-який акт або бездіяльність під час здійснення спеціальним суб'єктом публічних функцій; дії, що супроводжують перелічені корупційні діяння – шахрайське використання чи приховування майна, отриманого внаслідок зазначених дій, незаконне збагачення, транснаціональне хабарництво, співучасть у згаданих діях. Відповідно до положень Конвенції Африканського союзу про недопущення корупції та боротьбу з нею держави-учасниці зобов'язані криміналізувати діяння, що складають активну та пасивну форми корупції державних посадових осіб (посадові особи та працівники органів державної влади, обрані чи призначені для виконання функцій від імені держави). Терміни «активна корупція» та «пасивна корупція» прямо не вживаються у тексті цього акта, але їх фактичний зміст передбачається в описаних у п. 1 ст. 4 Конвенції складів злочинів. [9, с. 44–47].

Виходячи з наведеного можна екстраполювати активну та пасивну форму корупції на корупційний підкуп, однак основоположне значення повинні мати норми чинного кримінального законодавства України. У такому разі корупційний підкуп може мати одну із двох форм: або активну, або пасивну.

Користуючись міжнародними стандартами та загальноприйнятими підходами в доктрині кримінального права до активної форми корупції варто віднести наступні: пропозиція надання неправомірної вигоди; обіцянка надання неправомірної вигоди; надання неправомірної вигоди.

Відповідно пасивна форма корупції може реалізовуватись шляхом: прохання надання неправомірної вигоди; прийняття пропозиції надання неправомірної вигоди; прийняття обіцянки надання неправомірної вигоди; одержання неправомірної вигоди.

Висновки. Наведене дозволяє сформулювати поняття корупційного підкупу, визначити його форми та види. Так під корупційним підкупом пропонується розуміти передбачені законом про кримінальну відповідальність корупційні та пов'язані з корупцією кримінальні правопорушення, які вчиняються шляхом пропозиції чи обіцянка надання неправомірної вигоди, шляхом надання такої вигоди, її прохання, а також шляхом прийняття пропозиції чи обіцянки надати таку вигоду чи шляхом її безпосереднього одержання.

Види корупційного підкупу: підкуп працівника підприємства, установи чи організації (ст. 354 КК України); прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України); підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (ст. 368-3 КК України); підкуп особи, яка надає публічні послуги (ст. 368-4 КК України); пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст. 369 КК України); зловживання впливом (ст. 369-2 КК України); протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань (ст. 369-3 КК України); провокація підкупу (ст. 370 КК України).

Форми корупційного підкупу: активна форма (пропозиція надання неправомірної вигоди; обіцянка надання неправомірної вигоди; надання неправомірної вигоди); пасивна форма (прохання надання неправомірної вигоди; прийняття пропозиції надання неправомірної вигоди; прийняття обіцянки надання неправомірної вигоди; одержання неправомірної вигоди).

Список використаних джерел:

1. Державна програма щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015–2017 роки: затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 265. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 17.08.2020).
2. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2018–2020 роки: Проект Закону України / Національне агентство з питань запобігання корупції. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2019/05/1.pdf> (дата звернення: 17.08.2020).
3. Про засади державної антикорупційної політики на 2020–2024 роки: Проект Закону України / Національне агентство з питань запобігання корупції. URL: https://nazk.gov.ua/uk/departament-koordinatsiyi-antikoruptsijnoyi-polityky__trashed/antikoruptsijna-strategiya (дата звернення: 17.08.2020).
4. Ус О.В. Провокація підкупу: аналіз складу злочину й питання кваліфікації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2015. Вип. 16 (2). С. 66–70. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2015_16%282%29__20 (дата звернення: 17.08.2020).
5. Тютюгін В.І. Поняття та ознаки корупційних злочинів *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2015. Вип. 1 (4). С. 388–396. URL: http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/07/4_26.pdf (дата звернення: 18.08.2020).
6. Куц В. Поняття корупційних злочинів та їх види. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2012. № 4. С. 32–36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2012_4_8 (дата звернення: 18.08.2020).
7. Трепак В. Законодавче визначення поняття «корупційне правопорушення» як потенційне джерело колізій: проблемні питання теорії та практики. *Юридична Україна*. 2016. № 3–4. С. 50–57. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urykr_2016_3-4_10 (дата звернення: 21.08.2020).
8. Погребняк О.О. Актуальні питання визначення поняття корупційних діянь та їх наслідків у кримінальному праві. *Вісник кримінологічної асоціації України*. 2014. № 8. С. 207–213.
9. Медвецька О. Поняття, ознаки та види корупційних злочинів, їх особливості відповідно до актів міжнародного законодавства. *Підприємництво, господарство і право*. 2015. № 7. С. 42–48.